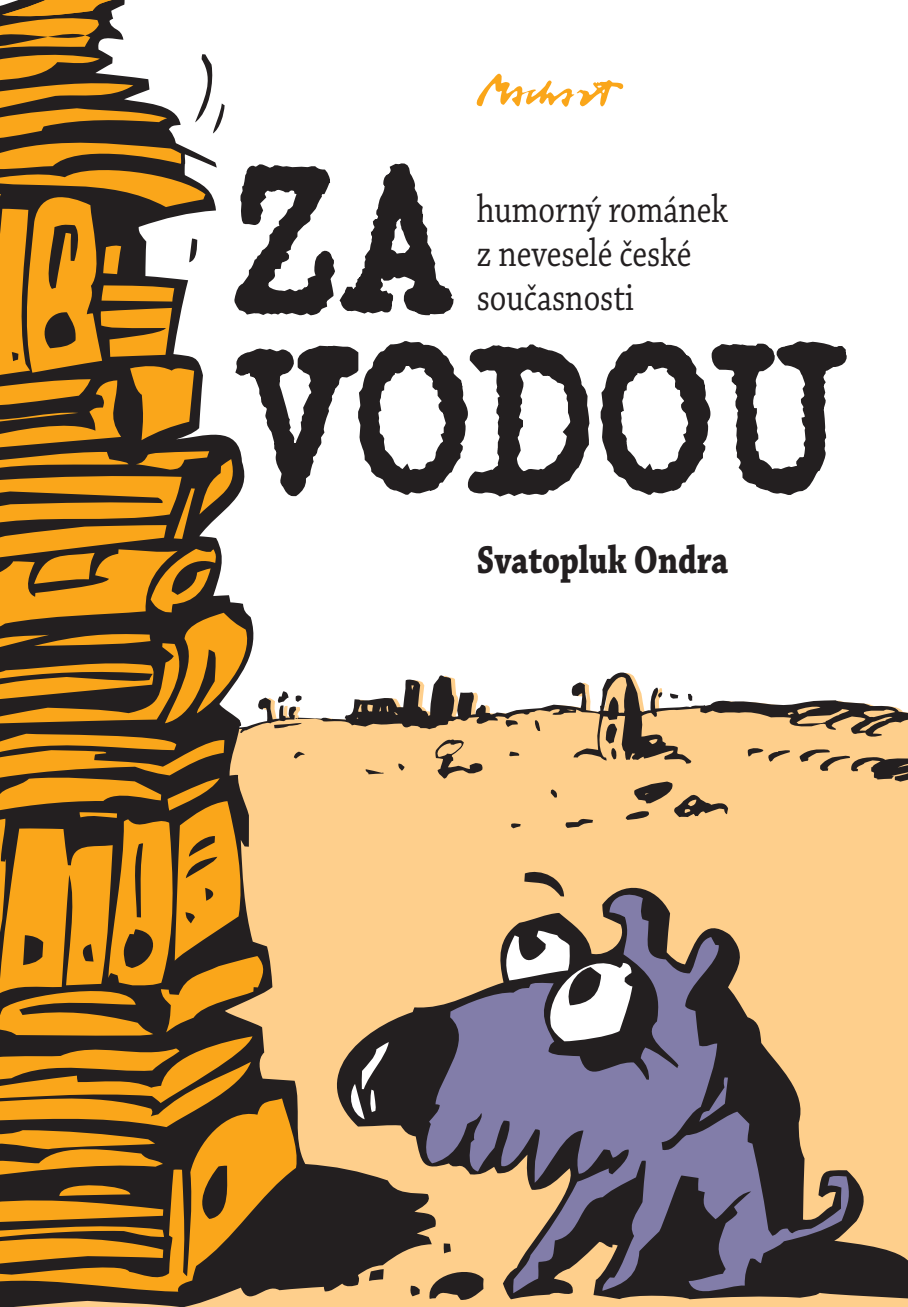


Archa

ZA VODOU

humorný román
z neveselé české
současnosti

Svatopluk Onda



humorný román
z neveselé české
současnosti

ZA VODOU

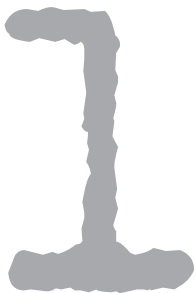
Svatopluk Onda

text © Svatopluk Ondra, 2011
ilustrace © Kameel Machart, 2011
ISBN: 978-80-87517-29-1



Michael

2011



1.1 Téměř neznatelně plynoucí voda se zdráhavě čerila o jediný pilíř lávky, po níž kráčel chodec zachumlaný do kabátu z tlusté látky. Zimní tmu jen chabě ředilo sírově žluté světlo, které se tetelivě snaželo z několika posledních nepoškozených pouličních lamp. Unavená záře pouličního osvětlení neochotně opouštěla teplé pelíšky zaprášených a starými pavučinami ovinutých krytů sodíkových výbojek. Mrazivý vzduch zbavil světlo lamp veškerého odhodlání radostně ozařovat okolní svět. Paprsky lhostejně padaly do černého proudu potoka, jenž se jako hustý špinavý inkoust rezignovaně sunul pod lávkou.

Osamělý chodec sotva slyšitelně povzdechl a zpomalil už beztak loudavou chůzí. Bílý obláček zmrzlé páry, který se muži v dlouhém kabátě vytvořil u úst, téměř okamžitě pohltila tma. Chodec sebral zbytek odvahy a přidal do kroku. Přešel lávku a energicky vykročil na úzkou cestu vedoucí přes nevábny parčík. Pod podrážkami mu nepříjemně skřípal drobný štěrtek, jako kdyby byla cesta vysypána střepy rozbitých pivních lahví.

Cestička končila před vchodem do budovy. Zblízka se už dala rozeznat mohutná železná klika vysokých starých dveří. Muž přistoupil a stiskl tlačítko zvonku, umístěné dost vysoko vpravo ve výklenku zdi. Žádný zvuk se však neozval. Po několika marných pokusech rozeznít zvonek muž zmáčkl kliku a opřel se do

dveří, které kupodivu ihned nehlučně povolily a ponenáhlu se otvíraly, třebaže muž kliku okamžitě vylekaně pustil.

Za vchodovými dveřmi se objevila široká chodba zakončená impozantním schodištěm. Celou chodbu osvětlovala jediná stará, hnědými skvrnami posetá zářivka, visící na černém kabelu ze stropu. Ticho narušovalo pouze její slabé bručení. Muž nerozhodně vstoupil do chodby, zastavil se a rukou nemotorně zašátral za sebou, aby přivřel dveře. Křídlo dveří se opět překvapivě tiše a snadno samo zabouchlo a ozvalo se klapnutí západky. Bručení zářivky znělo silněji. Podivná ozvěna rozlehlé chodby způsobila, že zvuk lampy stále víc připomínal nepřátelské varovné zvířecí vrčení, jež jako by se neslo shora ze schodiště. Muž v kabátě zatajil dech a zaposlouchal se do zlověstné melodie. Vrčení sílilo a ozýval se v něm stále děsivější tón. Tlukot mužova srdce se rytmicky připojil k výhružnému chrčení, které sem nyní už zcela nepochybně doléhalo ze schodiště. Příchozí si náhle s úlekem uvědomil, že dunění, které slyší, nezpůsobuje ozvěna úderů jeho srdce. Tlumené rány zaznívaly příliš pomalu, zatímco mužovo srdce tlouklo zběsile rychle.

Z temného vršku schodiště se na muže upřel číhavý pohled malých, zeleně zářících očí, které světélkovaly jen pár centimetrů nad posledním schodem. Dunění se ozývalo shora a stále sílilo. Vedle fosforeskujících očí se vynořila nejasná mlžná postava s nezřetelnou, rozplývající se velkou bílou hlavou. Přízrak se zastavil na nejvyšším schodu, zvolna pozvedl paži k příchozímu a druhou rukou prudce máchl k zeleným očím, které se teď střídavě objevovaly a opět beze stopy mizely po boku zjevení.

„Ticho, Pucku!“ zaskřípal slabý vysoký hlásek, postrádající jakoukoli stopu výhružnosti a autority. Zelené oči se řítily po schodech dolů. Roztřepený malý pejsek neurčité rasy se hnal pozdravit návštěvníka a na obojku za sebou táhl dlouhé kožené vodítko, jehož konec vesele pleskal po okrajích schodů. „No tak, Pucku, hned se vrať!“ nepřesvědčivě přemlouvala pejska bledá postava. Ten doběhl k muži v kabátě a s radostným blafáním na něho začal vyskakovat.

„Nezlobte se, pane inženýre,“ omlouval se rozkráplý hlásek. „Já jsem Růžena Sečná, pane inženýre, ale všichni mi tu říkají Růženka. Paní ředitelka tu bude hned.“ Po schodech opatrně scházela drobná stařenka s bílými nakadeřenými vlasy. Vzhledem k neodhadnutelnému, ale zjevně značně pokročilému věku její oblečení i obutí docela překvapovalo. Na drobné nožky si Růženka nasadila veselé růžové sportovní botky. Křehké kotníčky mizely v nohavicích zřejmě značkových červených tepláků doplněných teplým, ručně pleteným vlněným svetrem. Babičce kolem krku poskakovaly brýle zavěšené na pozlaceném řetízku, druhý exemplář elegantní optiky jí balancoval na maličkém svrasklém nosíku. Růženka opatrně, poučena dlouhou zkušeností se špatně padnoucí zubní protézou, roztáhla decentně nalíčené rty do širokého úsměvu: „Vítám vás u nás v ústavu, pane inženýre! Jsme opravdu moc rádi, že vás tu budeme mít. Tady se vám bude líbit, to vám můžu hned slíbit. Ať se na místě propadnu, jestli my tu nejsme jako jedna velká rodina!“ Stařenka se začala na místě propadat, ale bleskurychle se chytila železného zábradlí a zavravorání na nepevném schodě okamžitě suverénně vybrala.

Růženka došla až k zaraženému návštěvníkovi a podala mu ruku. Světlo jí zezadu dopadalo na řídké nakadeřené vlásky, jež jí kolem hlavy vytvářely svatozář.

„Dobrý den, paní Sečná, já jsem Petr Kulhánek, těší mě,“ představil se mladý muž a pokusil se o nemotornou úklonu.

„Říkejte mi Růženko, pane inženýre. Já bych na Sečnou nesyšela, pro všechny jsem tady Růženka,“ švitořila stařenka. Petr si zajel prstem pod límec košile, odkašlal si a nepřesvědčivě navrhl: „Říkejte mi Petře, jestli chcete.“

Pejssek se posadil před Petra a čekal na pohlázení. Petr ho pošimral mezi ušima. „To je Pucek,“ dokončila Růženka představování. Petr si nebyl jistý, jestli má Puckovi také říct „těší mě,“ ale Růženka od něj další zdvořilosti už patrně neočekávala. „Já vás teď zavedu do vaší kanceláře a pak vás trochu provedu po ústavu. Taky vám dám hned nějakou výbavičku — tužky, bloky,

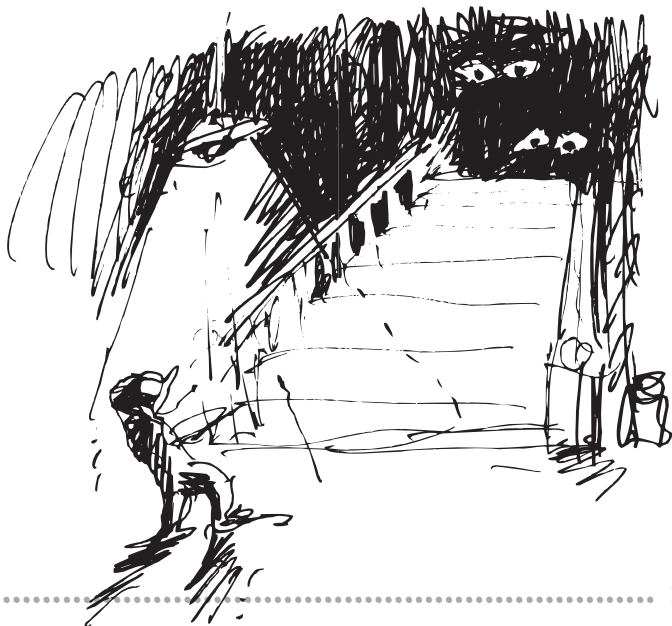
papíry a takové ty všelijaké kancelářské krámy. Nedal byste si kafičko, Petře? A mám pro vás klíče.“

Vystoupali po schodech do patra. Růženka se slabě zadýchala, ale to jí nebránilo, aby průběžně nepodávala další informace. „Dole je zasedačka a knihovna. Taky je tam sklad kancelářských potřeb. Kanceláře máme tady nahoře. Barák už leccos pamatuje, ale je tu klid a je to lepší než nějaká ta moderní kancelářská barabizna ze skla, kde se kvůli klimatizaci ani nedá pořádně dýchat.“ Ze schodiště zahruli do chodby vlevo a u třetích dveří se zastavili. Pucek neustále poskakoval kolem nich. „Kancelář 16 — tady budete sedět. Na jmenovku vás napíšeme co nejdřív. Nebojte se, že budete sedět o samotě v nějakém zaplivaném kamrlíku. Kanceláře tu máme veliký, úplný haluzny, takže kromě paní ředitelky nikdo nemá celou místnost jen pro sebe. Ale jak povídám, lidi jsou tu moc milí, takže si s námi určitě budete dobře rozumět.“

Růženka otevřela dveře, vešla do místnosti a rozsvítila. V mimořádně prostorné místnosti stály čtyři velké psací stoly. Ke dvěma z nich byly kolmo přiraženy menší stolky na počítače. Ploché monitory dalších dvou počítačů zdobily pracovní plochy zbývajících psacích stolů. Ke každému stolu byla přisunuta černá kancelářská čalouněná židle na kolečkách. Stěny kanceláře byly zastavěny skříněmi a policemi na spisy, v rohu u zdi s oknem se ukrýval malý šedivý trezor a pod okno někdo postavil vysloužilý květinový stolek ozdobený hromádkou časopisů místo květináče, který by tam logicky patřil. První dojem, který v Petrovi kancelář vyvolala, byl pocit nesmírného nepořádku. Nemohl by tvrdit, že tu je špína — šedivý koberec na zemi vypadal čistě, odpadkové koše poblíž stolů byly vysypané, v místnosti rozhodně nic nepáchlo. S výjimkou jediného stolu se však na každém vodorovném povrchu, jenž se nenacházel výš než dva metry nad zemí, povalovaly spousty popsaných a potištěných papírů, brožur, knih, časopisů, svázaných zpráv a oxeroxovaných kopií článků s poznámkami na okraji a s odstavci označenými různobarevnými zvýrazňovači. Z překvapivých úkrytů vykukovaly psací bloky i poznámkové bločky, nůžky, pravítka, tužky a fixy. Svislé plochy, jež by podle přírodních zákonů měly být holé, se poda-

řilo přesvědčivě pokořit různobarevnými samolepicími papírky všech tvarů a velikostí.

„Tenhle bude váš, Petře,“ ukázala Růženka na jediný stůl, jehož pracovní deska se nedala zaměnit s nepovolenou skládkou komunálního odpadu. „Kabát si pověste tady do té skříně. Hrnky a sklenice máme v kuchyňce, ty jsou pro všechny, tak si klidně poslužte, kdykoli budete potřebovat.“ Petr si sundal kabát, poslechl Růženčin pokyn a pověsil si ho na ramínko do skříně nejbliž u dveří. „Teď vám ještě ukážu to druhé nejdůležitější místo v ústavu – hned po kanceláři paní ředitelky,“ zachichotala se Růženka. Popadla Petra za rukáv, vyvekla ho znovu na chodbu a táhla ho do odlehlého tmavého kouta. Petr konsternovaně zíral na umělohmotné figurky panáčka s cylindrem na hlavě a panenky se slunečníkem, nalepené na zažloutlých, popraskaných dveřích na konci chodby. „Tak tady mě najdete skoro vždycky,“ mávla Růženka rukou k místnosti nacházející se naproti. Otevřela dveře nenápadně kanceláře a postrčila Petra dovnitř. Vklópýtá



bez vůle do překvapivě dlouhé a úzké komory, kam se vešly jen dva psací stoly, křesílko, velká skříň a několik menších skříněk.

Růženka zamířila ke skřínce za jedním ze stolů. Otevřela ji, vytáhla několik bloků, tužek a propisovaček a podala je Petrovi. „To je pro začátek.“ Jakýmsi kouzelnickým trikem se jí najednou v ruce objevily dvě skleničky. Růženka zašátrala v sousedním regálu mezi šanony a vylovila zpola plnou menší láhev becherovky, která je kvůli svému zploštělému tvaru ideální pro úschovu v normalizovaném kancelářském pořadači písemností. Pucek vstrčil hlavu do pootevřených dveří a vyčítavě na ně pohlédl. Skleničky se bleskurychle naplnily nažloutlou tekutinou. „Na přivítanou, Petře, ať se vám tu líbí.“

Petrovi se trochu chvěla ruka, když si sklenku od Růženky bral. „Děkuju, paní Růženko.“

„Jenom Růženko. A můžeme si tykat. Mně tady každý tyká. Já jsem tu takový děvče pro všechno,“ málem zavýskla Růženka, jíž ze všech pórů téměř viditelně tryskala nezdolná energie pracující důchodkyně. Petrovi se zdálo, že Růženka si snad dokonce radostně poskočila jako jehňátko se stříbrem prokvetlým rounem. Přitukli si.

„Na zdraví, Růženko,“ pronesl bez odporu Petr a napil se becherovky. Růženka zkušeně vyzunkla svou skleničku naráz. Když zakláněla hlavu, světlo znovu prozářilo řídké bílé kudrny na její hlavě. Petr si nebyl jistý, jestli mu Růženčina hříva připomíná spíš ovečku nebo Alberta Einsteina.

„Začíná to pěkně,“ pomyslel si Petr. Tušil, že před usnutím bude dlouho počítat ovečky, které budou jedna za druhou přecházet přes uzoučkou lávku. Na krku se jim budou pohupovat zlaté zvonečky, některým možná také dioptrické brýle na pozlaceném řetízku.



1.2 Po osmé hodině začaly kanceláře Ústavu pomalu ožívat. Velkorysý přístup nových kolegů k pracovní době Petra potěšil. Potvrzoval některé předpoklady, které ho vedly k tomu, aby se v Ústavu ucházel o zaměstnání. Po skončení školy krátce pracoval v obchodní firmě. Absolvoval sice vysokou ekonomickou školu, ale v praxi brzy pochopil, že obchod nikdy nebude patřit k činnostem, v nichž by vynikal, a hlavně, které by ho bavily. Nedokázal s opravdovským zanícením nabízet sortiment domácích potřeb, o nichž byl v skrytu duše pevně přesvědčen, že jde jen o zbytečné a nepraktické krámy. Do banky ho nepřijali — asi správně usoudili, že ani do vytváření moderních bankovních produktů by se Petr nepustil s veškerým odhodláním, a co je nejdůležitější, s nezpochybnitelným přesvědčením o kvalitě prodávaného zboží. Člověk, který nevěří v užitečnost a hodnotu vlastního zboží či služeb, se málokdy vypracuje na úspěšného obchodníka, přestože většina zákazníků by ho možná považovala za obchodníka *dobrého*. Petr proto před časem odpověděl na inzerát nabízející pozici „samostatného výzkumného pracovníka“ v organizaci s podivuhodným názvem „Středisko pro výzkum souvislostí profesní specializace a sociální koheze“.

Nechoval přehnané mínění o svých vlohách k badatelské činnosti. Natož o vlohách k samostatné badatelské činnosti. Petr se cíleně vyhýbal jakémukoli zaměstnání, jež by od něj vyžadovalo samostatné uvažování a — nedej bože — rozhodování. Nejistota se časem stala jeho nejvýraznějším povahovým rysem. Správně však usoudil, že nejistota by se dala v organizaci, která se zabývá zkoumáním společenských problémů, považovat dokonce i za znak rozvážnosti a zodpovědnosti. Dojem, že se SVSPSSK, jak zněla snadno zapamatovatelná zkratka nepostradatelné organizace, kam zaslal svůj životopis a motivační dopis uchazeče o zaměstnání, musí alespoň trochu zabývat společenskovědním bádáním, v Petrovi vyvolalo slovo „sociální“ v názvu onoho bezesporu podivuhodného ústavu. O poslání a náplni „Střediska pro výzkum souvislostí...“ však rozhodně netušil nic.

Sílící odpor k sortimentu domácích potřeb a nechuť vnucovat nepostradatelné kuchyňské pomocničky zdráhajícím se maloobchodníkům nakonec Petra přiměly k rozhodnutí zásadním způsobem změnit svůj pracovní život. Když si v duchu představil kopec nových plastových univerzálních krouhačů, na které bude muset připravit nabídkový leták pro rozeslání hospodyňkám v celé republice, zůstal jednoho odpoledne v práci déle a na svém počítači sestavil životopis a dopis pro SVSPSSK. Za čtrnáct dnů našel Petr v poštovní schránce pozvánku k přijímacímu pohovoru, a otevřela se mu tak jedinečná možnost definitivně skoncovat s kariérou obchodníka a postavit se po bok velkých vědců minulosti.

Na pohovor s paní ředitelkou a s vedoucími pracovníky SVSPSSK se dostavil v bílé košili, s pečlivě uvázanou kravatou a v ještě dobře padnoucím tmavém obleku, který na sobě měl naposledy před třemi roky při promoci. Na cestě k pohovoru se ho samozřejmě zmocnila obvyklá nejistota, jak vlastně zdůvodní svůj zájem podílet se na zásadním vědeckém projektu, jakým zkoumání souvislostí bezpochyby je, a jak zdůrazní vlastní vynikající přednosti, které z něho činí jedinečného uchazeče o pozici samostatného výzkumného pracovníka právě v této důležité oblasti lidského poznání. Všechnu nejistotu však zahнала jediná vzpomínka na přátelský záblesk v očích dosavadního šéfa ve chvíli, kdy mu velký boss při hodnocení neuspokojivého odbytu vejcovarů naznačoval, že dosavadní otrava při prodeji domácích zbytečností byla jen předehrou k peklu pracovní šikany, které by Petra ve firmě očekávalo v budoucnu. V hlavě se mu okamžitě vyrojilo několik originálních myšlenek, jak by se dala profesní specializace zkoumat ještě dokonaleji, aniž by ovšem chtěl jakkoli zpochybňovat cenné výsledky, k nimž se středisko souvislostí, či jak se ten zatracený ústav vlastně jmenuje, dopracovalo.

Paní ředitelka Petra přijala s přátelským pochopením a se zjevnou sympatií k mladým výzkumníkům. Velkoryse přecházela Petrovo koktání, když představoval svou dosavadní kratičkou pracovní kariéru a badatelské plány do budoucna. Proklínal se, že se nepřipravil na nečekanou otázku, odkud se o bohulibé čin-

nosti SVSPSSK vlastně dozvěděl. Petr se nepočítal ke zkušeným diplomatům, ale bylo mu samozřejmě okamžitě jasné, že by se nedočkal pochvaly za pravdivou odpověď, že podivuhodné seskupení písmen, jež tvoří zkratku názvu exotického souvislostního kohezního ústavu, spatřil poprvé v inzerátu oznamujícím volnou pracovní pozici. Po chvilce mečení „ééé“, hekání a odkašlávání a se zkoumavým pohledem na mimiku paní ředitelky raději nepřesvědčivě navrhl možnost, že o ústavu často debatuje s přáteli, s nimiž probírá palčivé otázky profesní specializace. Rozumně se nesnažil předstírat, že o ústavu četl v odborném tisku — chytil by se tím do pasti, pokud by následovala otázka, v jakém že to odborném tisku se o existenci badatelského centra dozvěděl. Petr neměl nejmenší tušení, jestli se příslušné souvislosti profesní specializace probírají ve Věstníku komunálních služeb, v Proceedings of Society for Applied Mathematics nebo snad v Sociologickém časopisu.

Úlevu jeho nerozhodnosti poskytla sama paní ředitelka. Zahájila delší proslov o minulosti, přítomnosti i budoucnosti SVSPSSK, nenásilně vyzvedla přínos ústavu pro fungování moderní lidské společnosti, mimoděk odbyla kritické plivance vědců z konkurenčních badatelských ústavů, kteří se dosud ještě spíš zarostlé chodníčky ve výzkumu profesních souvislostí snaží prošlapávat naprosto nemožnými směry. Petr vnímavě zaznamenal, že k arcilotrům výzkumu o profesních souvislostech patří jakýsi profesor Macků, jehož jméno paní ředitelka nenávistně procedila mezi zuby dokonce třikrát. Při třetí zmínce o profesoru Macků si už Petr vypracoval podmíněný reflex a na tváři okamžitě vyloudil zarputilý výraz zhnusení z neznámého nepřítele, o němž ještě před okamžikem neměl ani tušení. Drobný upravený staříček, který seděl paní ředitelce po pravici, se zájmem a s obdivem pozoroval, jak rychle se mladý badatel začíná orientovat v problematice profesní specializace.

Na paní ředitelku udělala Petrova tvárnost a poddajnost žádoucí dojem. Pustila se do obšírného vysvětlování historie organizace, v jejímž čele stanula, zabíhala do obecnějších otázek společenského vývoje a nastiňovala různé problémy sociální koheze

i profesní specializace, aniž by Petr potřebné souvislosti jasně pochopil. Po chvíli se zdálo, že se role zúčastněných prohodily: Petr při proslovu paní ředitelky souhlasně pokyvoval a několika vhodně položenými otázkami ji přiměl, aby podrobněji objasňovala některé podrobnosti.

Nakonec paní ředitelka svůj projev ukončila, stoupla si a potřásla Petrovi rukou.

„Vidím, že náš tým posílíte, pane inženýre, a že se vám v hlavě určitě budou líhnout užitečné nápady. Někteří kolegové jsou vynikající pracanti, ale s nějakými nápady moc často nepřicházejí,“ dodala paní ředitelka kriticky. Všichni zúčastnění k sobě pocítili vřelé sympatie a v Petrovi začala klíčit naděje, že přijímací pohovor pro něj dopadl příznivě. Naděje se ukázala jako oprávněná, když za necelý týden našel ve schránce podlouhlý dopis s oznámením, že ve výběrovém řízení uspěl a že se má dostavit do osobního oddělení SVSPSSK a dohodnout termín nástupu a další podrobnosti vztahující se k jeho novému životnímu uplatnění. Na dosavadním pracovišti jeho výpověď přijali s určitou úlevou, takže nic nestálo v cestě tomu, aby se z Petra od nového roku stal výzkumný pracovník Střediska pro výzkum souvislostí profesní specializace a sociální koheze.



Pár minut před půl devátou do kanceláře dorazil první Petrův nový kolega. Martinu Holáskovi bylo pár let po padesátce a působil natolik nenápadným dojmem, že si Petr nebyl jistý, zda je mu nový kolega sympatický nebo ne. Martin podal Petrovi měkkou ruku, popřál mu, aby se mu v ústavu líbilo, a zapnul si počítač. O čtvrt hodiny později se objevil další kolega. V tomhle případě měl Petr hned od počátku jasno. Honzu Vyhlídku mít rád nebude. Připadalo mu, že z mladého kolegy vysloveně vyznačuje činorodost a odhodlání dotáhnout to v životě daleko. Po seznamovacím obřadu se Honza posadil ke svému stolu, vytáhl z aktovky několik xerokopií a položil je na jednu z hromádek lis-

tin, které se mu vršily na pracovní desce. Popadl žlutý zvýrazňovač a začal pilně zatrhávat v prvním papíru.

„Už si s vámi pohovořil docent Noha?“ obrátil se na Petra Martin Holásek.

„Ne, zatím se mnou nemluvil nikdo. Tedy, mluvila se mnou Růženka.“

„Docent Noha je vedoucí oddělení, takže to bude i váš šéf. Je to příjemný pán, s ním určitě budete vycházet dobře. Přijali vás na nějaký konkrétní úkol?“

„Ne, nemyslím. Patrně se zapojím do nějakého už rozjetého projektu.“

Honza Vyhlička se nápadně zavrtěl na židli. Snažil se naznačit, že ho hlasitý hovor kolegů ruší při vybarvování papíru žlutým zvýrazňovačem.

Kdosi zaklepal na dveře a pootevřel je. Z tmavé šterbiny vyhlédla dívčí hlava a ozval se příjemný hlas: „Dobrý den vespolek, jdu si pro našeho nového kolegu.“ Zvědavě se podívala na Petra a usmála se. „Pan docent Noha by s vámi chtěl mluvit.“

Petr se zvedl ze židle, popadl blok a tužku a ochotně zamířil ke dveřím. Vyšel na chodbu a zavřel za sebou.

„Já jsem Tereza,“ představila se dívka s tmavě hnědými vlasy spadajícím na ramena a podávala Petrovi ruku. „Pracuju tady na poloviční úvazek jako asistentka docenta Nohy.“

„Petr,“ vyhrkl a stiskl dívčiny štíhlé prsty. „Budu tu pracovat na plný úvazek jako žoldák docenta Nohy.“

Tereza se zasmála. „Docenta Nohy se rozhodně bát nemusíte. Ten vás do žádných bitev na život a na smrt posílat nebude. Je to spíš takový kouzelný dědeček, kterému se protíví násilí v jakékoli formě. Devítiočasou kočkou se kolem sebe neohání. Určitě si tady nebudete připadat jako na nucených pracích. Na naší galéře mají i veslaři docela příjemný režim.“

Ocitli se před kanceláří docenta Nohy. Tereza zakleपालa. „Ať se vám tady líbí,“ stačila ještě popřát Petrovi a uvedla ho do

kanceláře vedoucího oddělení. Podívala se Petrovi přímo do očí a jemu se zdálo, že by se mu v SVSPSSK snad doopravdy mohlo líbit.



1.3 „Vítám vás u nás, pane inženýre,“ zahlaholil docent Noha, zvedl se od stolu a vykročil s napřáženou pravíci k Petrovi. Srdečně mu potřásl rukou a pokynul ke křesílku u nízkého konferenčního stolku. „Poprosím o dvě kávy a o minerálku, Terezko,“ obrátil se ke své asistentce. Tereza přikývla a vytratila se z kanceláře.

„Posaďte se,“ vyzval docent Noha svého nového podřízeného. Petr si uvědomil, že docent Noha je ten drobný stařík, s nímž se potkal během přijímacího pohovoru. „Zasvětim vás do některých tajů naší příspěvkové organizace a připravíme spolu plán vaší pracovní činnosti. Paní ředitelka je až do konce týdne na zahraniční služební cestě, takže zatím musíte vzít zavděk mnou.“

Docent Noha začal hovořit o poslání ústavu a o jeho vztahu k ministerstvu. Za chvíli se znovu objevila Tereza s tácem, na němž balancovala se dvěma šálky s kávou, cukřenkou, sklenkami, láhví minerálky a talířkem s oplatkami. Podařilo se jí bez nehody umístit naložený tác na konferenční stůl a s úlevou si oddechla. Jako servírka by se asi těžko uživila, ale Petr s obdivem pozoroval, jak Tereze sluší, když papírovým ubrouskem suší loužičku pod jeho skleničkou, kterou přelila bouřlivě pěnicí zteplanou minerálkou. Tereza ještě do sucha otřela stůl novým ubrouskem a naklonila se k Petrovi, aby zkontrolovala, že nikde nezůstala ani kapka. Petr překonal chuť rozlít po stole ještě trochu minerálky. Tereza odešla a docent Noha pokračoval v přednášce. Petr chápavě přikyvoval a předstíral pozorný zájem, ale nedokázal se na slova svého nadřízeného skutečně soustředit. Kolem uší mu drnčely slova a věty, v nichž občas pochytil klíčové výrazy jako „profesní specializace“, „státní politika zaměstnanosti“, „strategie EU“, „Lisabonská strategie“, „sociální koheze“,

„trh práce“, „začleňování“ nebo „znevýhodněné skupiny“. Kdykoli zaslechl některou z významných frází, zapsal si ji do bloku a tvářil se, jako kdyby si pořizoval podrobné poznámky. Proslov docenta Nohy vnímal přitom jen zcela povrchně. Napadlo ho, že musí nějak nenápadně — patrně od Růženky — vyzvědět, jestli Terezin zkrácený úvazek znamená, že ji v ústavu bude potkávat pár hodin každý den, nebo zda se tu asistentka docenta Nohy zjevuje jen určité dny v týdnu.

Výklad docenta Nohy pokračoval. Petr zbystril, když se na něho nový šéf zahleděl, odmíchl se a pak prohlásil: „Takže tady budu počítat s vaší spoluprací.“ Petra zamrzelo, že nedával větší pozor. Patrně přeslechl konkrétní úkoly, kterými se má v nejbližší době zabývat. Přemýšlel, jak by se docenta Nohy pokud možno inteligentně přeptal, čeho se tedy bude jeho zásadní spolupráce na výzkumných úkolech ústavu přinejmenším v příštím týdnu týkat, ale docent Noha ho zbavil rozpaků. „Je mi úplně jasné, že do takhle rozsáhlé a složité problematiky neproniknete za pár dnů, pane inženýre. Samozřejmě se budete s celou oblastí našeho výzkumu nějakou dobu seznamovat. Takže vám navrhuji, abyste v příštích dnech nezanedbával ani studium v externích knihovnách. Zatím vám půjčím pár čerstvých sborníků z konferencí a obraťte se s důvěrou na Růženku, ať vám dá závěrečné zprávy z ukončených výzkumných projektů a naše poslední publikace. Tereza vám ukáže, kde na podnikové počítačové síti najdete výzkumný plán na letošek a záměr na příští tři roky. Kdykoli budete potřebovat jakoukoli další informaci, obraťte se s důvěrou na mě nebo na kolegy, kteří vám bezpochyby také vyjdou vstříc.“

Audience skončila a docent Noha se zvedl. Petr jedním lokem dopil kávu, sebral ze stolu blok a tužku a poděkoval svému šefovi za nepostradatelné informace. Zamířil pak přímo do druhé nejdůležitější místnosti v ústavu hned po kanceláři paní ředitelky — zaťukal na dveře Růženčina pelíšku.

„Tak už jsi opravdovský výzkumník?“ přivítala ho Růženka. Pucek Petra vítal jako starého kamaráda a vyskakoval mu na nohy.

„Zřejmě jsem,“ přiznal se Petr. „Jako první úkol si od tebe mám vyzvednout nějaké závěrečné výzkumné zprávy a poslední publikace.“ Pejsek mu proběhl mezi nohama a vyrazil z kanceláře. Vodítko za ním vlálo jako laso za nezškroceným mustangem. „Vrať se, Pucku, ale hned!“ zavolala za ním jeho majitelka bez opravdového přesvědčení, že Pucek příkaz poslechne.

„Jasňačka, připravím ti to. Jak se ti líbí noví kolegové? A kolegyně?“ vyzvíдалa Růženka.

Petr zobražitěl. Uvědomil si, že cokoli řekne Růžence, může být možná v budoucnosti použito proti němu. Za své neotřesitelné postavení Růženka určitě z velké části vděčí dlouholetým praktickým zkušenostem s řízením podnikové zpravodajské služby. Jakákoli informace vymámená hovornou Růženkou je rozhodně uložena do neselehávající paměti zkušené kancelářské harcovnice a je připravena k využití, až nastane vhodný okamžik. Vždyť i on sám hodlal z Růženky nenápadně vytáhnout podrobnosti o Terezině pracovním úvazku a třeba i další informace. V hlavě se mu s varovným houkáním roztočil modrý majáček.

„Všichni jsou tady fakt samí moc sympatičtí lidé, Růženko. A jsou tu i moc fajn pejskové,“ dodal podlézavě. „Kam Pucek běžel? Letěl někam ze schodů. Že by chtěl vyvenčit?“

„Ne, to ne,“ nechala se Růženka odvést od svého vlastního výzkumného úkolu. „On tam někde dole cítí myši. Proto mi vlastně ani paní ředitelka nezakazuje, abych si sem Pucka brala. Paní ředitelka se myši trochu bojí, takže slyšela na to, že Pucek jede po myších jako drak. Třeba ti budu někdy vyprávět, jak tady Pucek chytil potkánka. Ale ty netopýry na půdě si trochu ekluje i Pucík.“

Ještě tohohle trochu, pomyslel si Petr. Myši, netopýři, čokli, Růženky. Doufám, že alespoň strašidla tu nebudou. Možná bych mohl chovat v šuplíku psacího stolu morčata nebo králíčky, abych co nejlíp zapadl do prostředí. „A jak to tady chodí s obědy?“ napadla ho další důležitá otázka.

„Dostáváme stravenky, ale pro tebe budou až příští měsíc. Dost lidí chodí *Na růžek* — to je hospoda kousek odsud, ale tam

já nemůžu. Mně ty přepálený omastky nedělají dobře, takže si nosím jídlo z domova a ohřívám si ho v kuchyňce v mikrovlnce. Když je tady paní ředitelka, tak taky na obědy ven zásadně nechodí. Tý přinesu nějaký salát nebo sendvič a naobědváme se pak spolu v zasedačce.“ Petr se okamžitě rozhodl, že stravovat se bude v hospodě *Na růžku*, i kdyby tam kuchař omastek přepaloval celý týden. Pevně doufal, že teplým hospodským obědům dává přednost i Tereza.



Zazvonil telefon. „Ano?“ houkla Růženka nenaladěně do sluchátka. Vrásky v obličeji však ihned poskládala do přátelského šklebu. „No že se taky někdy ozveš, Mařenko. To víš, že můžu. Momentíček...“ Zakryla mluvítko telefonu dlaní a obrátila se na Petra: „Víš, já ty zprávy budu muset chvilku hledat. Donesu ti to všechno za minutku do kanceláře.“ Petr pochopil nenápadnou výzvu, aby co nejrychleji zmizel z Růženčiny kanceláře, protože dojde k výměně tajných zpravodajských informací mezi dvěma zkušenými rozvědčicemi. Ohotně vycouval ze dveří a přenechal Růženku jejímu opravdovému životnímu poslání.



V kanceláři seděl jen Martin Holásek, nezakrytě si četl v novinách a k četbě přikusoval bagetu se sýrem. Práce s informacemi má své kouzlo, napadlo Petra. Posadil se ke svému stolu a zapnul počítač. Stroj chvíli nabíhal a pak se na monitoru objevila výzva, aby zadal uživatelské heslo. Petr na klávesnici zkusmo vyťukal svoje křestní jméno. V šedivém rámečku blikaly čtyři hvězdičky. Stiskl ENTER. Počítač zabzučel a pokračoval v připojování k podnikové síti. Petra potěšilo, že správci sítě s jeho nástupem už předem počítali. Hlavou mu ale proletělo podezření, že místní počítačovní mágové možná předem počítají s nástupem jakéhokoli možného budoucího kolegy nebo kolegyně. Příště se pokusí zalogovat jako Karel.

Na monitoru se objevily ikony známých aplikací a také některé další ikonky, které Petr neznal. Našel si správce souborů a začal si prohlížet společné adresáře. Brzy pochopil, proč si počítačovní technici nemusejí s pravidly pro přístup do podnikové sítě přehnaně zatěžovat hlavu. Adresáře většinou nesly láková označení jako: *plán výzkumu 2005, plán výzkumu 2004, plán výzkumu 2003, plán výzkumu 2002...* Jiné adresáře návštěvníka neodolatelně přitahovaly názvy jako *výstupy řešení projektu L3P12-458/18, výstupy řešení projektu L3P14-227/02, výstupy řešení projektu L2S22-168/0818...* Další adresáře nesly označení *podklady pro grémium ministerstva červen 04, podklady pro grémium ministerstva srpen*

04... a jako stejně neodolatelné se musely zrakům případného špióna jevit adresáře *konference duben 02, konference duben 03...* Na adresáře pojmenované *zápisy z pracovních porad 05, zápisy z pracovních porad 04...* padlo Petrovo oko už dost unaveně. Veškerý elán, s nímž ještě před pár minutami hodlal vtrhnout do světa výzkumu profesních souvislostí a kohezí, z něj náhle nezadržitelně vypřchal.

„Jak proběhlo posezení u docenta Nohy?“ vytrhl Petra ze zkoumání adresářů kolegův hlas.

„Myslím, že v pořádku,“ odpověděl váhavě Petr, jemuž nějaký čas trvalo, než po prohlížení vznešených termínů typu *řešení projektu a grémium* dokázal rozšifrovat skutečný význam slovního spojení *posezení u docenta Nohy*. Několik vteřin měl zato, že kolega Holásek chce vědět, zda si s docentem Nohou dali *U růžku* nejdřív pár panáků a pivo že si objednali až po nich.

Kolega Holásek se zvedl ze židle, došel k Petrově stolu a napráhl ruku. „Říkej mi Martine. Asi tady nějaký čas pobudeš, tak si můžeme rovnou tykat.“

„Díky, já jsem pro,“ souhlasil Petr.

„Šéf je fajn, s tím se ti bude pracovat dobře.“ Z tónu, jakým Martin větu pronesl, Petr usoudil, že mu kolega chce naznačit, že není tak úplně jisté, jestli se Petrovi bude spolupracovat s ostatními zaměstnanci SVSPSSK stejně dobře jako s docentem Nohou. „Je už pár let v důchodu a tohle bere jako snadný a zábavný způsob jak si přivydělat nějakou tu korunku, za kterou si u vnoučátek koupí lásku a respekt. Já tady představuju exemplář zapáleného badatele, co to chce nějak bezbolestně doklepat do požehnaného důchodu a případně si tady pak taky přivydělat nějakou tu korunku, abych si u svých současných i příštích vnoučátek koupil trochu toho respektu a lásky.“

Petr se rozhodl přistoupit na otevřenost, s níž Martin rozhovor zahájil. „Hned jak trochu pochopím, o čem se tady vlastně bádá, taky se ze mě stane zapálený badatel, abych dostal velký plat a platil z něj hodně velké daně na penze milovaných babiček

a dědečků, kteří si za penízky přivydělané k penzi koupí drobet té lásky nastupující generace nezaměstnaných.“

„Trefně řečeno. Zdá se, že jsme tu oba na správném místě,“ schválil Petrův proslov Martin. „Vidím tady ale jedno maličké nebezpečí, a to, že se z tebe nikdy nemusí stát mladý zapálený badatel, dokonce ani stárnoucí, a nakonec ani starý zapálený badatel, pokud své badatelské vzplanutí podmiňuješ pochopením předmětu našeho zkoumání. Výzkum v kalných vodách našeho oboru připomíná pátrání po Svatém grálu či snad hledání kame-ne mudrců na dvoře Rudolfa II. Narazíš na šťastlivce, kteří nic hledat nemusejí, protože jim byl dopřán dar vzhledu do problému. Tihle šťastní, k nimž patří i naše dobrodějka, naše živitelka a ochranitelka, naše paní ředitelka, se narodili s darem znát předem správnou odpověď. Nesužují je útrapy při hledání odpovědí, neboť pravda jim byla zjevena v den jejich zrození.“

„Mohl bych se tedy stát horlivým badatelem, který se nesnaží pochopit, co vlastně zkoumá?“ ujistil se Petr.

„To je velmi schůdná a velmi správná cesta, pokud už tě kroky zavedly za můstek přes potok, jenž jako říčka Styx odděluje náš ústav od světa prostých smrtelníků.“

Z chodby se ozvalo rachocení následované tlumeným zaklením. Kdosi vzal za kliku a zalomcoval dveřmi, pak příchozího napadlo, že snad bude lepší kliku stisknout a dveře normálně otevřít. Poslední dočasný obyvatel kanceláře číslo 16 vstoupil.



1.4 „Zase to tam na mě nastražili! Jednou se tu přerazím,“ nadával statný šedovlasý muž, jemuž už určitě minula šedesátka. Zamířil ke svému stolu a na jeho desku hodil velkou odřenou koženou aktovku. Ozvalo se hlučné bouchnutí. Šedovlasý muž se zatvářil vyděšeně a okamžitě aktovku otevřel a zkoumal její obsah.

„Ten popelník stojí na chodbě od dob, kdy se v Evropě rozšířil tabák, Ferdinande. Než se, Ferdo, posadíš, chci ti představit našeho nového kolegu, pana inženýra Petra Kulhánka,“ oslovil nově příchozího Martin Holásek. Majitel odřené aktovky a jejího nepoškozeného obsahu se k Petrovi otočil a s trochou námahy na něj zaostřil pohled. „Doktor Spurný, těší mě.“ Chvějící se dlaň napřáhl trochu stranou od Petra. Ruka se chvíli komíhala jako střelka kompasu podléhající diktátu magnetických siločar, pak se ustálila ve správném směru. Petr svému dalšímu kolegovi opatrně potřásl rukou. Zmocnila se ho nejasná obava, že kdyby doktoru Spurnému zacloumal paží příliš silně, nepochybně by vychýlil jeho vratkou rovnováhu, a to zřejmě nejen tělesnou.

„Doktor Spurný je opravdovský doktor — lékař,“ doplnil Holásek. „Já jsem stavař, ty ekonom, jak se mi doneslo, kolega Vyhlídka vystudoval pedagogickou fakultu, kombinaci zeměpis – matematika, myslím. Kdybys chtěl, Petře, vědět, z jakého oboru má docenturu náš šéf, tak ten je důlní inženýr. A dřív, než se z paní ředitelky stala specialistka na profesní specializaci, tak bývala odbornicí na anorganickou chemii.“

„To je důvod k přípitku,“ zaradoval se doktor Spurný. Ze spodního šuplíku psacího stolu vytáhl plastické kelímky na kávu. Důvod mocné rány, kterou vydala při dopadu na stůl černá kabelka, byl okamžitě jasný, jakmile z jejích útrob doktor Spurný vystrachal půllitrovou láhev tuzemské vodky. „Čirou náhodou s sebou dnes mám lahvičku vodky,“ vysvětloval doktor Spurný. „Jdu večer na návštěvu ke známým, ale koupím jinou.“ Nacvičeným pohybem ukroutil na hrdle láhve kovové víčko a překvapivě pevnou rukou rozlil do plastických kelímků poctivě přiděly alkoholu.

„Důvod k přípitku se vždycky najde,“ neurčitě prohlásil Holásek. Doktor Spurný na poznámku nereagoval a bravurně do úst překlopil kelímek s vodkou. Nalil si ještě jeden téměř plný pohárek, zašrouboval láhev a schoval ji do prosklené skříně za šanon s nápisem *Workshop — specializace*. Petr začínal tušit, proč doktor Spurný opustil lékařskou ordinaci. Napadlo ho, že SVSPSSK možná zachránil život mnoha pacientům. Vodka ho

příjemně hrála v žaludku. Celý tenhle ústav je vlastně docela bohulibá organizace, napadlo ho. Sebekriticky zhodnotil svoje schopnosti ekonoma a uznal, že včasným ústupem do houštin společenskovědního výzkumu třeba nějakou firmu spasil před nevyhnutelným krachem. Vybavil si padající mosty, které by postavil Holásek, děti zachráněné ze spárů dětských psychiatrů díky rozhodnutí kolegy Vyhlídky zaměnit učitelskou katedru za příslib oslnivé kariéry profesněspecializačního vědce. Sanitky nemusely vyjíždět k závalům v šachtách, za něž by zodpovídal docent Noha, ani k explozím v chemické továrně, kde by své schopnosti rozvíjela sama paní ředitelka. Napadlo ho, že SVSPSSK je lidem prospěšná organizace, a bez výčitek svědomí dopil vodku.

Petr se vrátil k počítači, prohlédl si názvy adresářů a dobrá nálada ho opustila. Vyslal bezradný pohled k Holáskovi.

„Nedoporučil ti docent Noha, abys počáteční čas v ústavu věnoval studiu materiálů?“ přeptal se Holásek.

„To ano, ale...“

„Tady máš!“ podal mu Holásek velkoryse přílohu svých novin. „Studuj!“

Petr si sice přílohu novin vzal, ale neklid a obavy potlačit nedokázal. Třebaže hojně obrázky zaplněná příloha novin byla dost tlustá, Petr pochyboval, že by při jejím studiu mohl ústavem proplouvat delší dobu. Nepříjemné rozpaky naštěstí přerušila Růženka, která se bez zaklepání objevila na prahu kanceláře s náručí plnou papírů.

„Nesu ti ty zprávy, Petře,“ vypískla radostným hláskem. Stála ve dveřích s náručí zaprášených zpráv, které držela jako madona děťátko, a čekala na ovace, jež se také spolehlivě dostavily.

„Co bysme si bez naší Růženky počali,“ zanotoval úvodní melodii doktor Spurný.

„Co bysme si počali,“ rozvíjel téma chabě Holásek.

„To jsi zlatá, že jsi nezapomněla,“ přidal se ke chvalozpěvu na Růženčinu obětavost Petr.

Růženka zůstávala stát. Hold ještě zjevně nepovažovala za dostatečný.

„To je naše zlatá Růženka,“ nasadil větší kalibr Holásek. „Bez té by se tady ani lísteček papíru nepohnul.“

Úsměv na Růženčině tváři se rozšířil. *Kočka Šklíba*, vzpomněl si Petr na ilustraci ve své staré pohádkové knížce o Alence v říši divů. Mimoděk se zadíval Růženke na nohy, jestli nezačnou mizet a jestli nakonec nezůstane ve vzduchu viset jen škleb bez Růženky.

Do kanceláře vběhl Pucek, zarazil se a zkoumavě se rozhlédl po přítomných. Doktora Spurného naprosto ignoroval a došel k Martinovi Holáskovi, od něhož se nechal podrbat za ušima. Nezdržel se ale dlouho a nadšeně doběhl k Petrovi. Postavil se na zadní a předními packami se mu opřel o kolena. Vrtěl ocasem, z otevřené tlamy mu visel jazyk a slastně přivíral oči, když ho Petr drbal pod krkem i na hřbetě.

Zprávy přistály na Petrově stole. Růženka se obrátila do místnosti a zavětřila svrasklým nosíkem. „Čichám, čichám člověčinu,“ zvolala vítězně a zavrtala zrak do doktora Spurného. „Kdyby to tak věděla paní ředitelka!“ zahrozila žertovně prstíkem. Doktor Spurný začal před očima splaskávat jako propíchnutý balón. Než splaskl docela, dostal spásný nápad. „Ty sis ani nevšimla, že máme nového kolegu, Růženko!“

„Ne, nevšimla, Ferdo. Ty zprávy jsem donesla tady Puckovi, aby si v nich listoval,“ odsekla Růženka, které se dotklo, že by snad někdo mohl zapochybovat o prověřeném faktu, že ona přece ví o všem, co se děje v ústavu, jako první.

„Měla by sis s námi na nástup nového kolegy připít,“ přemlouval ji doktor Spurný.

Doktorova koníčka Růženka docela dobře chápala, ale chvíli přemýšlela, zda pro ni nebude výhodnější skleničku odmítnout. Při činu načapaný doktor Spurný se dá snadno ovládat a pocit

provinění by mohl na nějakou chvíli opanovat celou kancelář 16, a posílit tím Růženčinu pozici. Upamatovala se však, že si s Petrem už stejně sama ráno připila, když z něj chtěla vymámit důvěrnější sdělení, jestli se mu líbí Tereza. Navíc musela uznat, že ji přivítali s náležitou uctivitostí. Smířlivě ji také naladil pohled na Pucka, který se s Petrem nepochybně zcela mimořádně spřátelil. Rozhodla se tedy ukázat lidu svou přátelskou tvář. „Jasně, to je důvod k oslavě. My si už sice s Petrem tykáme, ale teď si připijeme na to, abyste ho tady nezkazili, vy chlapi bídný.“

Doktor Spurný ochotně vyběhl ke skřínce a vylovil láhev vodky. Růženka velkomyslně odvrátila zrak a předstírala, že si nevšímá skrýše, v níž se v kanceláři 16 dá vždycky najít nějaký alkohol. Věděla samozřejmě, že tahle skříň za šanonem *Workshop* není jediný úkryt lihových nápojů, který doktor Spurný používá. Však si sama několikrát nenápadně posloužila, když se jí tenčily vlastní zásoby a potřebovala si zlepšit náladu.

„Víte už, chlapci, jak to bude s tím novým projektem?“ naskousla Růženka pracovní téma, takže se jejich posezení rázem změnilo v téměř oficiální poradu.

„Kolega Vyhlídka na něm pořád maká,“ nechal se slyšet Holásek.

„Paní ředitelka si od něj hodně slibuje... Myslím tedy od projektu... Sociologické výzkumy teď ministerstvo rádo vidí. Vaše oddělení se stane tahounem celého ústavu,“ naznačila Růženka stanovisko šéfky. Sociologickými výzkumy se v ústavu i na ministerstvu rozuměla dotazníková šetření, jež měla tu výhodu, že jejich výstupy bylo možné předvádět v podobě čísel, tabulek a grafů, a všechny zúčastněné proto mohl hrát příjemný pocit z vědecké exaktnosti.

„Já sám už jsem připravil nejmíň třicet otázek,“ nezapomněl se pochválit doktor Spurný.

„Půjdeš s námi na oběd, Růženko?“ snažil se Holásek odvést hovor od nepříjemného pracovního tématu.

„Když vy zase půjdete *Na růžek* na ty jejich jedovatý smažený hranolky a maso. To můžete jen vy chlapi,“ odmítla pozvání Růženka, která zastávala názor, že hrubý chlapský organismus dokáže zneutralizovat jedy vyskytující se v omastcích, které si kuchaři v hospodách předem přepalují, aby na nich pak mohli smažit hranolky. Maso podle Růženky mužští konzumují hlavně proto, že se jejich vývojová proměna v lidskou bytost zvrhla směrem k dravé šelmě a mužský metabolismus neumí zpracovat jemnou rostlinnou potravu, s jakou se spokojí útlá dívčí střívka.

„Dneska ale mají *Na růžku* zapékanou brokolici. A Puckovi by prospělo, když se trochu proběhl,“ lákal ji Holásek.

Ranní becherovka i dopolední vodka nahlodaly Růženčino odhodlání nepouštět se s výzkumnickým plebsem z kanceláře 16 do přehnaně kamarádských vztahů. Odhodlání udržet si odpodřízených docenta Nohy patřičný odstup utrpělo i skutečností, že paní ředitelka byla tisíce kilometrů daleko a díky časovému posunu nebylo ani pravděpodobné, že by mohla do ústavu zavolat.

„Tak dobře, kluci, na tu brokolici jste mě zlákali. Vyzvedněte mě za půl hodiny.“ Růženka s pokývnutím ruky majestátně opustila kancelář. Pucek olízl Petrovi dlaň a se štěkotem se rozběhl za svou velitelkou.



1.5 Hospoda *Na růžku* nabízela hostům rozumný výběr ze čtyř hotových jídel a v případě přání kuchař připravil i minutku. Stěny lokálu byly od podlahy do výše přibližně jednoho a půl metru obloženy nalakovanými palubkami, nad nimi se pak tu a tam nacházely nástěnné malby, na nichž byli vyobrazeni juchající vesničané zanedbávající polní práce a zaměstnávající se místo toho žertovně vypodobněným obžerstvím, opilstvím a smilstvem. Čtyřčlenná skupinka

reprezentantů SVSPSSK se usadila u rozložitého stolu v zadním salonku restaurace, kam by se pohodlně vešlo přinejmenším osm lidí. Sotvaže si badatelé odložili kabáty a posadili se ke stolu, objevil se u nich čiperný číšník s jídelními lístky.

„Bude si panstvo přát nějaký aperitiv?“ sváděl číšník hosty a upřel pohled na doktora Spurného. Spoléhal se na osvědčenou podporu pravidelného hosta, pokud se jednalo o konzumaci alkoholu.

Doktor Spurný přelétl nezaostřeným pohledem společnost a objednal: „No, je nás pět, tak pětkrát fernet... Ne, ne... pes fernet nebude, tomu doneste misku s vodou, ano?“

„Samozřejmě, okamžiček, panstvo,“ odběhl číšník dřív, než Růženka stačila chabě zaprotестovat. Pucek se vyčítavě zahleděl na doktora Spurného a zdálo se, že se mu marně snaží pohrozit packou. Pucek dobře znal doktora Spurného i svou paničku.

Neuplynula ani minuta a číšník se vrátil s táckem, na němž měl narovnaný čtyři skleničky s vychlazeným fernetem. Právě se na nich začaly srážet první kapičky rosy.

„Prosím sklenku jemně perlivé vody,“ požádala Růženka důstojným hlasem, když do sebe obrátila panáka fernetu a jako pravá dáma si decentně osušila rty papírovým ubrouskem.

„Jistě, madam,“ ukláněl se číšník a chápavě přikývnul na výmluvné gesto, kterým doktor Spurný objednal další fernetu.

„Máme se tedy soustředit na sociologické výzkumy?“ pokusil se Holásek získat z Růženky potřebné informace, dokud se ještě dalo očekávat, že se konverzace nestočí do zcela nečekaných zákoutí společenského života SVSPSSK. Zkušenost ho naučila, že Růženčina sdělení se opírají o zpravodajskou síť nepostradatelných *děvčat pro všechno*, které působí na ministerstvech, v nezbytných vládních radách pro výzkum i ve spřízněných badatelských organizacích. Číšník donesl další panáky fernetu, vodu pro Růženku a s úklonou se zase ztratil.

Růženka upila ze své skleničky. „Jasně, dotazníky teď pofrčí. Ale jde o to, aby to byla fakt velká věda. Žádný hádání z křišťá-

lový koule. Syn nového náměstka ministra založil agenturu na průzkum trhu a veřejného mínění. Povídá se, že s tím průzkumem trhu mu to nějak moc nejde. Vypadá to, že bude mnohem úspěšnější se zkoumáním veřejného mínění. Ale ty politický výzkumy už jsou taky obsazený. Asi se teda vrhne na vědu. Jen vám říkám, jak věci stojí, abyste se podle toho třeba zařídili. Prej si taky v té agentuře moc dobře rozumějí s profesorem Macků. Povídá se, že by se snad časem měl Macků na té firmě i nějak podílet.“

Petr s údivem sledoval, jak přímočaré mohou být cesty poznání. Není zapotřebí bezesných nocí nad výpočty, zbytečně si kdysi badatelé uháněli zápal plic při pokusech v promrzlých laboratořích. Tohle je cesta jak přiblížit vědu každému. Pohlédl na Pucka. Ty nic, malý badateli? Nepřijdeš se svou trochou do mlýna, když už se krmíš výzkumnickým chlebem a piješ výzkumnickou vodu? Puček nesnesl vyzývavý pohled, jenž ho obviňoval z nedostatku čistého nadšení pro vědu. Položil čumák před misku s vodou, kterou mu donesl ochotný číšník, sklopil uši a zakryl si oči tlapkami.

Číšník přinesl další fernety. „K jídlu si dnes nedáte nic?“

Společnost si objednala, Růženka si samozřejmě vybrala zapékanou brokolici. Pánové si k jídlu dali velké pivo, Růženka sice jen malé, ale vypila ho dřív, než dojedla polovičku své brokolice, takže si poručila ještě jedno. Všem se pak zdálo příhodné dopřát si na završení vydařeného oběda ještě nějaký moučník. K moučníku se ovšem pivo ani fernet nehodí. „To chce bublinky, pane vrchní!“ klokotavě se zasmála Růženka, zvedla ruku nad hlavu a zatřepetala dlaní. Číšník ochotně poslechl a přinesl láhev sektu, skleničky a kbelíček s ledem. Na závěr objednal doktor Spurný každému ještě skleničku koňaku „na vytrávení“.

Na Růženčině čele zaperlily kapky potu. Zbledla a začala si papírovým ubrouskem ovívat obličej. „To jídlo zase udělali na nějakým přepáleným omastku,“ postěžovala si, s omluvným gestem se zvedla a odebrala se k toaletám. „Tady zůstaneš!“ přiká-

zala Puckovi, který se začal zvedat, a ukazovákem namířila pod stůl. Pucek se na velitelku chápavě zadíval a zůstal ležet.

Za chvíli se Růženka vrátila v trochu lepší kondici, ale pohled měla stále poněkud skelný. „Neměla jsem si dávat tak těžký oběd. Dnes už se do kanceláře nevrátím. Řekněte Tereze, ať si přepne telefony k sobě,“ rozloučila se Růženka, popadla Puckovo vodítko a jen mírně nejistým krokem vyrazila k východu z restaurace. Jako slepecký pes táhl Pucek paničku rozvážně za sebou a občas se po ní ohlédl, aby se přesvědčil, že Růženka v pořádku zvládla další váhavý krok.

„Nemusíme o ni mít strach, je v dobrých tlapkách. Na Pucka je spolehnouti,“ uklidnil zbylé pány Martin Holásek.

„Brokolice je pěkný svinstvo,“ povzdechl si Petr a říhnul.

Pánové vyrovnali útratu — doktor Spurný velkoryse zaplatil za Růženku i za fernety a za sekt — a vydali se zpět do ústavu.



„Jasně, přepnu si hovory z ředitelny k sobě,“ souhlasila Tereza. „Vidím, že jste se hodně rychle zapojil do kolektivu,“ poznamenala a kriticky si Petra prohlížela. „Vy sem zřejmě dobře zapadnete.“

Petrův milosrdný alkoholický opar se začal rozplývat. Nebyl si najednou jistý, jestli chce do SVSPSSK tak dobře zapadnout.

„Nevím, jestli sem chci dobře zapadnout...“ pronesl potichu.

„Sedněte si, já vám uvařím kafe,“ nařídila mu Tereza.

Petr se tázavě podíval na zavřené dveře do kanceláře docenta Nohy. „Nebojte se, docent Noha odešel na nějakou pracovní schůzku,“ uklidnila ho Tereza a odešla do kuchyňky. Petr se sesul na židli vedle Terezina stolu a odevzdaně čekal, než se Tereza vrátila s hrnkem kávy. „Je silná,“ ujistila ho. „A hořká,“ dodala.

„Já vlastně nevím, jestli sem chci dobře zapadnout,“ spustil Petr bez vyzvání. Míchal lžičkou kávu, přestože v ní žádný cukr nebyl. „Tenhle ústav mi připadá hodně zvláštní. Chvillemi si říkám, že by to neměl být problém uchytit se tu, ale pak zase mám pocit, že vůbec nechápu, co se ode mě vlastně chce. Vy víte, co se od vás chce?“

„Pochopitelně. Třídím poštu docenta Nohy, starám se mu o termíny, beru jeho telefony, píšu mu zprávy a připravuju mu tabulky v excelu. Taky umím udělat prezentaci v powerpointu, ale o to docent Noha nestojí. Až za rok dodělám školu, jak pevně doufám, bude si muset docent Noha najít zase novou asistentku. Až ta skončí školu, přijde k docentu Nohovi zase další asistentka a pak zase další a tak do půjde až do doby, než vychladne Slunce nebo docent Noha, podle toho, co nastane dřív.“

„Docent Noha z ústavu nikdy neodejde?“ zeptal se překvapeně Petr.

„Ne,“ ujistila ho Tereza. „Budou přicházet nové ředitelky a noví ředitelé, SVSPSSK se časem změní v nějaký jiný ústav, pod okny se budou hroutit režimy a vznikat nové, ale docent Noha zůstane. Zná všechny důležité lidi, zná jejich tatínky a maminky, jejich dědečky a babičky učil. O kolegovi Vyhlídkovi přede mnou prohlásil, že má stejně blátivý stisk ruky jako ten hejsek Venclík Metternichů.“

„Kostěj Nesmrtelný,“ vydechl Petr.

Tereza si rukou prohrábla kaštanové vlasy. „Takže se s kolegy sžíváte,“ vrátila se k původnímu tématu. „Vzali vás na *Růžek*, a to dokonce i s *Růženkou*. To je velká pocta. Vaše akcie stoupají hned první den.“

„Přece jsem nemohl hned první den odmítnout,“ bránil se Petr.

„Ne, to chápu,“ přikývla Tereza. „Jen pozor, abyste nedopadl jako doktor Spurný.“

„Může se tady člověk najít i někde jinde než *Na růžku*?“ ozval se Petr.

„Já si občas zajdu na salát do rychlého občerstvení. K pití tam tedy mají jen nealkoholické nápoje,“ připojila ježatě. „Je to trochu dál než *Růžek*, ale většinou si s sebou беру Pucka a hezky si tu procházku užijeme.“

„Kdyby mi to abstinenční příznaky výjimečně dovolily, mohl bych se třeba někdy přidat k těm salátovým a limonádovým orgiím?“

„Pokud někdy výjimečně dokážete nepít až do oběda, tak se o tom dá uvažovat.“

„Napnu všechny síly, abych démona alkoholu zkontroloval,“ sliboval Petr. Dopil kávu a vrátil hrneček Tereze. „Díky moc za kafe. Pomohlo mi. Vážně, udělalo mi dobře. Cítím se najednou mnohem líp. A taky jste mi moc pěkně promluvila do duše a úplně jste mi zošklivila alkohol. Za to u mě máte panáka, Terezo.“ Tereza se na něj komicky zaškaredila.

„Dám vám ještě další dobrou radu, kolego. Jděte dneska dřív domů — náčelnictvo zmizelo, nikdo vás hledat nebude. Připadáte mi nějak pobledlý. Odepišu vás v knize docházky.“

Petr si musel přiznat, že se doopravdy necítí úplně ve své kůži. *To budou ty přepálené omastky. Růženka měla pravdu*, napadlo ho. „Provedu,“ postavil se Petr do pozoru a zasalutoval. Zastavil se v kanceláři pro svoje věci. Omastek dnes musel být opravdu mimořádně silně přepálený, protože kancelář číslo 16 už byla opuštěná a zamčená. První Petřův pracovní den v SVSPSSK skončil. Sestoupil ze schodů, prošel vstupní chodbou a zavřel za sebou dveře ústavu. „Podivné, vskutku podivné, drahý Watsone,“ zamumlal si pro sebe a vydal se k můstku přes potok, aby opustil říši divů a znovu se vrátil do světa před zrcadlem.

ZA VODOU

Svatopluk Ondra

Machart

Vydalo nakladatelství Machart
jako svoji 51. publikaci v říjnu 2011. Vydání první.

Ilustrace a grafická úprava: Kameel Machart

Jazyková revize textu: Jan Velišek

www.machart-books.cz

ISBN: 978-80-87517-29-1

ZA VODOU je jakoby nová verze profesního románu, či spíše novely. Na rozdíl od Arthura Haileya dal autor před dramatickým dějem přednost poloze komediální, čímž se dostává spíše do společnosti Jirotky či Švandrlíka. Jeho příběh o zážitcích mladého ekonoma po příchodu do podivného společenskovědného výzkumného ústavu nepostrádá humor, ironii ani kritický pošklebek. Nutno však dodat, že pitvorný svět více či méně předstíraného sociálního inženýrství pod ochrannými perutěmi tuzemských i evropských institucí podává vkusně, shovívavě a bez hysterie profesionálních tepačů nešvarů. A že se v dané problematice vyzná, o tom není pochyb.

Jan Velíšek

Můžeme s trochou obav, ale bez opravdového nebezpečí nazdvihnout pokličku nad kotlíkem, v němž se ve výzkumném ústavu, pyšním se libozvučnou zkratkou SVSPSSK, vaří lektvary moderních věd o společnosti. Podobné recepty tajuplného čarodějnictví se dennodenně užívají v mnoha dalších dobrodějných Ústavech, kde se peníze daňových poplatníků posbírání v zasutých komůrkách centrálních úřadů proměňují v jakési převrácené transmutaci v ledacos.

autor

Svatopluk Ondra během svého pestrého pracovního života prošel různými soukromými firmami, kde pochytil znalosti o podvojném účetnictví, zdravotním a sociálním pojištění zaměstnanců, dodacích podmínkách Incoterms a o otvírání bankovního akreditivu. Zajímavé zkušenosti získal rovněž díky působení v několika dobrodějných ústavech, obecně prospěšných či všeobecně škodlivých organizacích. Tam se naučil spolehlivě rozeznávat tlačítka na telefonním přístroji, zapínat a vypínat jednodušší elektrická zařízení, oboustranně kopírovat závěrečné zprávy, stěhovat nábytek a brouzdat na internetu. Dva či tři semestry autor také vyučoval na univerzitě. V posledních letech se žije jako překladatel z němčiny a angličtiny na volné noze.